

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У СВІТІ БЕЗЛАДУ

В. ТУЛЯКОВ

*доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
проректор Національного університету
«Одеська юридична академія»,
суддя ad hoc Європейського суду з прав людини,
заслужений діяч науки і техніки України*

Питання соціальної функції кримінального права як функції поєднання інтересів держави, громадянського суспільства та громадян у протидії злочинності у сучасних умовах набувають посиленого значення.

Захист особистості та власності, фізичних і юридичних осіб, соціальних спільнот, держави, громадянських свобод, забезпечення нормопорядку та сталого розвитку суспільства у тому чи іншому вигляді присутнє в ідеології формування будь-якого кримінально-правового акта.

Проблема полягає у тому, наскільки усталені віковою практикою кримінальної політики завдання відповідають реаліям епохи. «*To serve and protect*» — служити та захищати. Служити державі, захищати особистість. Чи служити та захищати особистостей, що асоціюють себе з державою? Чи служити особистостям, або все ж таки захищати державу? Від правильної відповіді залежить визначення соціальних і владних функцій кримінального права та майбутньої кримінальної політики держави.

З одного боку, є класичний, консервативний підхід. Соціальна функція

кримінального права ототожнюється з охоронною. Право — це закон. Закон — це система загальнообов'язкових норм, встановлених державою для захисту існуючого порядку управління. Норми *ultima ratio regis* охороняють фізичних осіб, суспільство, державу, світовий правопорядок, забороняючи небажану поведінку. Профілактична функція заборон є юридичною фікцією, інші кримінально-правові заходи — паліативом. Дисциплінарність каральних практик є рисою епохи, а тотальний соціальний контроль та обмеження прав людини — даниною за свободу особистості. Відповідно, кримінальна політика у консервативному сенсі, як не парадоксально для консерваторів, зникається із постмодерністським концептом дисциплінарного суспільства М. Фуко [1].

Суспільство-в'язниця, образ якої надав один із перших філософів постмодерну, розподіляючи владу між різними суб'єктами, поширює дисциплінарні практики застосування сили та примусу, які не обмежені процедурами судового захисту. Виникає концепція кримінального права у широкому сенсі (ст. 6 Конвенції про захист прав люди-

ни і основоположних свобод (далі — Конвенція)), яка поширюється на всі випадки застосування дисциплінарного примусу з боку держави, які, згідно зі стандартною практикою Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ), пов'язуються із кваліфікацією правопорушення відповідно до внутрішнього законодавства, аналізом природи правопорушення та ступенем суворості покарання, якого може зазнати відповідна особа.

Тобто вчинок визнається кримінальним правопорушенням, якщо він за своєю природою або передбачений національним кримінальним законом, або законодавством *sui generis*, або санкція за правопорушення дорівнює чи перевищує санкції, передбачені національним кримінальним законом. Вказані три напрями оцінки діяння акумулюють у концепті злочину (кримінального правопорушення) адміністративні делікти фізичних осіб, дисциплінарні вчинки тощо.

Таким чином, згідно з визнаною міжнародною судовою практикою виникає ситуація «розмивання» сенсу кримінального права у консервативному розумінні. Внаслідок чого у науковій практиці поширюються думки, пов'язані з необхідністю чи розробки нового Кримінального кодексу, який обмежує поняття злочину *stricto sensu* поруч із окремим Кодексом кримінальних правопорушень (В. Тацій, В. Борисов, В. Тютюгін), чи розробки загального концепту публічного правопорушення: порушення публічного права (В. Навроцький) та відповідного Кодексу публічних правопорушень [2–4]. Наукова громадськість представила альтернативні наукові доробки з цього питання (М. Хавронюк, П. Фріс, Д. Азаров), які тією чи іншою мірою відповідають класичній консервативній схемі співвідношення злочи-

ну та кримінального правопорушення та розгляду соціальної функції права в її охоронному сенсі. Існує й інший інтегративний підхід, згідно з яким на сучасному етапі розвитку української моделі реформи кримінальних правовідносин, яка поєднує публічно-правовий метод із диспозитивним, було б раціональним застосування генералізованої конструкції, яка б певним чином поєднувала вказані напрями наукового пошуку. Теоретична модель Кримінального кодексу третього типу була представлена на розгляд науковій спільноті протягом 2012–2014 рр. [5].

Кримінально-правовий вплив сьогодні є спробою подолати біфуркаційний злам індивідуалізації суспільства в бік керованої інституціоналізації і розподілу ресурсів у рамках сучасних моделей ліберальної демократії. Цілі сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй (далі — ООН) зорієнтовано на захист прав і свобод людини, боротьбу з нерівністю і дискримінацією, підтримання миру і безпеки всередині та між державами. Тим часом, з урахуванням активних процесів самоорганізації суспільства, нелінійного характеру закономірностей зв'язків між індивідами в інформаційному просторі, гібридності правового впливу в транснаціональному контексті, ці завдання є методологічно хибними [6].

У сучасних умовах розвитку суспільства актуальною визначено проблему сингулярності у кримінальному праві, тобто існування стану, за яким імперативний концепт публічно-правового захисту прав та свобод фізичних і юридичних осіб, громади, держави може бути вщент порушеним (нейтралізованим) за допомогою розповсюдження диспозитивної приватності паралельного регулювання кримінально-правових конфліктів не шляхом медіа-

ційних процедур, а шляхом формування особистісних правил реагування на кримінально-правові заборони. Вважається (Т. Мельничук), що при стані сингулярності влаштовується перехід від структурної впорядкованості кримінально-правових відносин до фрагментарності та різноманіття цінностей, стандартів, що не вписуються у нормативні межі національного законодавства. Кримінально-правові сенси, як і межі між нормою та девіацією, розмиваються, стають віртуальними. За умов мережевої глобалізації стан сингулярності, поширюючись у мережевих гібридних формах нормосвідомості, стає все більш популярним, емоційно близьким, не суперечливим та економічно необхідним.

Теоретично стан сингулярності кримінального права засновано на гіпотезі, згідно з якою концепт публічної заборони спрацьовує лише тоді, коли ця заборона отримує суб'єктивну оцінку, інтеріоризується індивідами чи соціальними спільнотами. У випадках, коли паралельна реальність (доповнена реальність) комунікативних образів та сенсів пост-правди формує нові можливості індивідуальної чи колективної поведінки — традиційні заборони не діють. Вони змінюються на дозволи, чи, навпаки, провокуються державою або іншими акторами в інших, гібридних формах. Заборона кримінального змінюється на відносну його допустимість.

Так, за допомогою Темної мережі Інтернет у світі поширюється торгівля фальсифікованими товарами та ліками, наркотиками, зброєю, іншими предметами з обмеженим обсягом; свобода загального мережевого доступу робить дозволеним будь-який прояв критичних оцінок діяльності органів управління держави, що каталізують як правовий нігілізм населен-

ня, так і відверту злочинну діяльність (блокування комунікацій, звернення до самосудів, масові безлади).

Феномен мережевих революцій та панування принципу доцільності над законністю, електоральної незадоволеності, антиурядових повстань, що генеруються постами у соціальних мережах, стає елементом приватного нормопорядку.

Виникає концепт кримінального неправа, про який скажемо нижче.

Юридична допомога, потреба у судовому розгляді справи замінюється безоплатними порадами на форумах, медіація та посередництво знаходять окремі форми заміни в електронному розгляді спорів. Більше того, сьогодні штучний інтелект, як повідомляє преса, надає з високою вірогідністю рішення, які можуть бути ухвалені ЄСПЛ у конкретних справах. Тобто потреба у юридизації соціальної активності на рівні держави стає все менш необхідною. А суд та покарання — архаїчним елементом системи.

З появою *BREXIT* та тенденцією до обмеження визнання окремими державами юрисдикційних повноважень Міжнародного кримінального суду ми зіштовхуємося із новітніми процесами: крахом систем генералізації сенсів в економіці, політиці, праві на глобальному рівні, а також поширеністю процесів переходу фрагментації правових заборон із рівня окремих юрисдикцій на рівень соціальних спільнот, мереж та індивідів. Система гарантій колективної безпеки не спрацьовує на глобальному рівні. Не спрацьовує вона і на рівні окремих юрисдикцій.

Центральна проблема сучасного світоустрою полягає у тому, що новації та креативність інформаційного суспільства створюють нове середовище, в якому час і простір не фрагментовані анклавом правових сімей і державни-

ми кордонами, а підкоряються новим, непізнаним «хвилям» енергетичного впливу руху коштів, образів, капіталів, людей.

Вони селективно, але загально пов'язані інформаційними мемами, що організують і спрямовують цей рух (острах перед біженцями, різанина у містах, злочинна влада, ксенофобія та ненависть, дозволеність насильства, доцільність корупції тощо).

Держави окремо, як і світ в цілому, виявилися безсилі перед розумінням неминучості примата культивованих інформаційними мережами нових індивідуальних оцінок добра і зла і відплати за вчинки.

Глобалізація сенсів та інформаційних моделей все більше залежить від суб'єктивних оцінок інформаційної влади та розповсюдження пост-правди.

Концепт суспільства пост-правди заснований на моделі, за якою реципієнти приймають рішення, які ґрунтуються не на генеральному сенсі чи знаннях, а на емоціях та суб'єктивних оцінках.

Останнім часом ми все частіше звертаємося до необхідності визначення цього епістемологічного конфлікту у кримінально-правовому регулюванні також. Інтегративна соціальна функція кримінального права, що спрямована на протидію злочинності, не кореспондує охоронній та регулятивній: вона спрямовується на боротьбу з образами ворогів, яких обирають чи владні структури, чи медійні керівники (тобто влада у цілому).

Поруч із цим інфляція моделі прав людини у світі пост-правди, яка пов'язана із подальшою диверсифікацією концептів прав та неможливістю існування системи їхнього надійного правового захисту, стає все більш вираженою, а, відповідно, концепт кримінального правопорушення все більш

неконкретним. Саме цим, можливо, породжуються парадокси кримінально-правового регулювання у світі.

Наприклад, нормативна усталеність класичного кримінального права згідно з позицією диверсифікації образів кримінального у практиці ЄСПЛ (тобто і національній практиці кримінально-правового регулювання та судового тлумачення кримінального закону) стає юридичною фікцією.

Відповідно, примат дисциплінарної влади є виконавчою ідеологемою, як, і, наприклад, принцип невідворотності селективного покарання. Принцип рівності кримінально-правового впливу замінюється виправдувальною дискримінацією, яка заснована на необхідності кримінального впливу на окремі верстви населення та політичній доцільності застосування кримінального закону.

Якщо подивитися на деякі характеристики криміналізації двох класичних типів злочинів, то побачимо таке.

Стосовно «*mala prohibita*». За два роки в Англії та Уельсі (2012–2014 рр.) було сконструйовано близько 600 нових складів злочинів і 353 діяння декриміналізовано — це один підхід [7]. Проте він коригується судовою практикою та має відповідні рівні обмеження задля судового та доктринального тлумачення на прецедентній базі. Основне питання, яке виникає, — саме розробка моделі криміналізації дисциплінарних практик та концептів теорії анігілювання публічно-правових вчинків, оскільки декриміналізація кримінальних правопорушень пов'язана із дисциплінарними практиками.

Друге питання, яке підлягає вирішенню, — «*mala in se*» та корекція кримінальної політики щодо контролю «ядерних» злочинів. Відомо, наприклад, що кількість жертв вбивств у результаті дитячих пустощів у США

перевищує кількість вбивств американських громадян джихадистами [8]. Але виникають інші політичні перспективи контролю над правопорушеннями, формуються інші заходи. Новою адміністрацією США генерується почуття страху у суспільстві, вводяться заборони та обмеження, які не відповідають міжнародно визнаним правам людини і громадянина, а також приймаються, як бачимо, інші заходи. Взагалі теза адміністрації «очистити міста Америки від різанини» є досить дискусійною, враховуючи домінуючу тенденцію до зниження рівня умисних вбивств у США. Але електорат «боїться» джихадиста і наркомана, а отже, дані статистики, які свідчать, що у США за останні 10 років рівень умисних вбивств не перевищує рівень 1969 р. та є виключно стабільними, не беруться до уваги чи оголошуються нікчемними [9].

Політика анклаву, що оперує до почуття страху потерпілих, небезпечна. Втім, це і є пост-права. Ситуація, при якій громадяни орієнтуються більше на емоції, ніж на раціональність. Ситуація керована, і не лише громадянським суспільством. Відома американська журналістка Дж. Майер у праці «Темні гроші» з подробицями надала схеми інформаційного впливу пулу американських мільярдерів на формування у населення протилежних демократичним цінностей у час панування адміністрації Б. Обами. Фінансування пропаганди радикальних цінностей та мемів пост-права у галузі протидії злочинності відбувалося не лише на медіарівні, а й на рівні середніх шкіл та коледжів, до яких приймалися на роботи професори із консервативним способом мислення. До речі, задля цього ксенофобські настрої частини електорату було спрямовано на формування образу неефективності моделі протидії злочинності,

необхідності прийняття нових дисциплінарних санкцій, втілення у правосвідомість індивідів радикальних поглядів. На це було витрачено 87,9 млн доларів [10]. Ну ось, у Румунії — масові виступи населення у зв'язку з явно «санітарною» амністією і боязню, що 2 500 осіб вийдуть на свободу. Зрозуміло, не можна — «корупціонери». І громадянське суспільство розпочинає шлях до «сміттевої люстрації». Звідси й асоціювання нової дисциплінарної моделі з комунікативною владою та комунікативною концепцією права.

Елементами суспільства пост-права виступають і концепти кримінального неправа. Так, обмеженість фрагментацією правової форми щодо території та державного впливу лімітує характеристики кримінальної політики. Відомо, що кримінально-правова політика стоїть на платформі національного кримінального права у вузькому чи широкому сенсі його розуміння. У сучасному суспільстві, коли «пост-права» (відомості про об'єкт не у сенсі його істинних характеристик, а у сенсі маніпуляційних потреб реципієнтів) стає поширеною практикою комунікативного спілкування, ми зіштовхуємося зі зміною характеристик сутності права та політики. Все частіше виникає дуалізм режимів правового розвитку (подвійність систем управління у кримінально-правовому сенсі), при якому ліміти кримінальної заборони, які, згідно з теорією, визначаються векторами кримінальної політики держави, здебільшого виявляються, розвиваються, генеруються задля свідомого (маніпулювання) чи ентропійного використання механізмів комунікації для задоволення потреб населення у власній безпеці будь-якими можливими або підтримуваними (зараження, насліду-

вання, конформізм) у мережевому спілкуванні способами.

Це може певним чином впливати на характеристики правової політики держави.

За часів Третього Рейху над воротами концтабору Бухенвальд був напис «Право чи неправо — це моя Батьківщина» («*Recht oder Unrecht — mein vaterland*»). Услід за гегелівською традицією фашистський режим дорівнював концепти права та неправа. Питання кримінально-правової політики держави у сенсі оперування категорією кримінального неправа потребують визначення: предмета (неправо), заходів впливу, юрисдикційних повноважень, можливостей та ефективності впливу, особливостей поводження із правопорушниками (особливо при визнанні рішень квазі-судів нікчемними), ролі судової практики у піднесенні до концепту прав людини.

На нашу думку, кримінальне неправо — це сукупність соціальних норм про злочин, злочинність і реакцію на нього, котрі своєю сутністю, юрисдикційними повноваженнями, спрямованістю та/або динамікою реалізації порушують права і свободи людини, які захищені конституцією країни та відповідними міжнародними актами, визнаними міжнародною спільнотою. П. Богущкий зазначав: «Що означає неправо? Це всі соціально значущі дії, поступки індивідуальних і колективних суб'єктів, які вчиняються всупереч вимогам права, а такими вимогами, безумовно, є справедливість, рівність, свобода» [10]. Дослідники також відокремлюють гібридні правові форми (свавілля, неправові стани, неправові закони), політичні злочини (Н. Зелінська) та квазізакони. Кримінальне неправо — це також система норм і правил поведінки, яка вихо-

дить не від держави, а від іншого соціального суб'єкта та нелегітимне розповсюджує свій вплив на регуляцію кримінальної активності громадян і території (ареали) іншої суб'єктної компетенції. Отже, квазікримінальні закони є актами нелегітимної з точки зору національного та міжнародного права влади, що розповсюджують свою примусову, насильницьку дію у сенсі визначення кримінальної політики на територію іншої держави, захопленого анклаву чи декількох держав (мусульманське кримінальне право Ісламської Держави (ІДІЛ), неправо невизнаних державних формацій, окупаційне неправо).

Невизнання юридичної сили квазі-законів у квазідержавих (ІДІЛ, Придністровська Молдавська Республіка, Північний Кіпр) чи на територіях з обмеженою юрисдикцією не вирішує у повному обсязі питань адекватного захисту прав людини, компенсації і реституції потерпілим, правової оцінки сутності явища злочинного та злочину. Це, відповідно, системно порушує права і свободи людини, нівелює режим законності у країні, веде до змін та трансформацій правового поля у неправове.

Така ситуація вимагає подальших наукових пошуків у сенсі кримінального неправа та політичних рішень протидії цьому явищу. Потребують подальшого розуміння питання:

- неправового закону та відповідних реакцій на нього у тоталітарній державі та у державі з демократичним режимом правління;
- закону, що прийнятий задля зловживання правом, чи генерує зловживання правом;
- правового закону, який не було інтеріоризовано населенням, чи який каталізує злочинність;

• існування кримінального неправого та паралельної системи кримінальної юстиції: від відверто бандитської до самосудів;

• можливостей та лімітів визнання дії неправового закону в сенсі широкого тлумачення поняття кримінального права ЄСПЛ та можливостей захисту у сенсі Конвенції осіб, що були притягнені до відповідальності за неправовими чи юридично нікчемними законами.

У концептуальному сенсі всі ці питання пов'язані саме з визначенням інтегративної соціальної функції кримінального права на тлі об'єднання

зусиль громадян, суспільства, держави на протидію злочинності. Зрозуміло, що сьогодні, коли популізм і конфліктність, сингулярність і неправові заходи, віртуальність та приватизація кримінально-правових відносин мають тотальне розповсюдження, все частіше йдеться про те, що протекціонізм і конфліктність у локальних культурах будуть визначати майбутнє [11]. Вважаємо, що потенціал вітчизняної науки кримінального права в змозі знайти адекватні відповіді на виклики епохи. Чи буде суспільство слухним реципієнтом цих знань — покаже час.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы / пер. с фр. В. Наумова под ред. И. Борисовой. — М., 1999.
2. Концептуальна модель установлення відповідальності за проступок в законодавстві України / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, О. В. Каплина, Ю. В. Гродецький, А. А. Байда // Проблеми законності : сб. науч. тр. / отв. ред. В. Я. Тацій. — 2014. — Вып. 125.
3. Борисов В. І., Тютюгін В. І., Демидова Л. М. Кримінальний проступок: концептуальні основи втілення у національне законодавство // Вісник асоціації Кримінального права України. — 2016. — № 2 (7). — С. 129–142.
4. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Проблеми стабільності й динамізму кримінального законодавства України на сучасному етапі // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. — Х., 2015. — № 4. — С. 54–66.
5. Концепція реформування законодавства про публічні правопорушення в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lfcj.com.ua/2016/05/24/>.
6. Азаров Д. С. Розроблення Кодексу публічних правопорушень України: теоретичні та прикладні застереження // Наукові записки НАУКМА. — 2016. — Т. 161. — С. 134–138.
7. Рабінович П. М. Фундаментальні поняття кримінального права: інтерпретація Страсбурзького суду // Юридична Україна. — 2011. — № 11. — С. 4–7.
8. Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві : моногр. / В. О. Туляков, Г. П. Пімонов, Н. І. Мітріцан та ін. ; за заг. ред. В. О. Тулякова. — О., 2012. — 424 с.
9. Наукове та законодавче забезпечення реалізації концепції кримінальних проступків : моногр. / С. В. Ківалов, В. О. Туляков, Н. А. Мирошніченко та ін. ; за заг. ред. С. В. Ківалова, В. О. Тулякова ; НУ ОЮА. — О., 2014. — 176 с.
10. Туляков В. А. Ефективність уголовного права и современное мироустройство // Вісник асоціації Кримінального права України. — 2016. — № 2 (7). — С. 28–35.
11. Туляков В. А. Гибридность права в современном уголовно-правовом дискурсе // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 20 травня 2016 р.) : у 2 т. / відп. ред. М. В. Афанасьєва. — О., 2016. — Т. 2. — С. 167–169.
12. Benson E. No Punishment Without Law: Why Article 7 Matters —16th November 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://rightsinfo.org/no-punishment-without-law-why-article-7-matters/>.
13. Hartley-Parkinson R. Number of people killed by toddlers far outweighs number killed by jihadists: Sunday, 29 Jan 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://metro.co.uk/2017/01/29/islamic-jihadist-immigrants-2-fellow-us-citizens-11737-6413342/#ixzz4XQhG21cD>.
14. Driscoll Sh., Sklansky D. A. Crime, Immigration, and Refugees: January 30, 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://law.stanford.edu/2017/01/30/crime-immigration-and-refugees-aqa-with-criminal-law-expert-professor-david-alan-sklansky/>.
15. Mayer J. Dark Money. The hidden history of the Billionaires behind the rise of the Radical Right. — New York, 2016. — 450 p.

16. *Богущий П.* Неправо. Як здолати неповагу українців до права [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ukrainepravo.com/editor_column/donum-auctoris/nepravo-yak-zdolati-nepovagu-ukra-nts-v-do-prava.
17. *Wolf M.* The march to world disorder // *Financial times*. — 2017. — 6 January.

REFERENCES

1. Fuko M. Nadzirat i nakazyvat. Rozhdenie tyurmy [To supervise and punish. Birth of prison], Moscow, 1999.
2. Kontseptualnaya model ustanovleniya otvetstvennosti za prostupok v zakonodatelstve Ukrainy [Conceptual model of establishment of responsibility for offense in the legislation of Ukraine], *Problemy zakonosti*, 2014, Issue 125.
3. Borysov V. I., Tiutiuhin V. I., Demydova L. M. Kryminalnyi prostupok: kontseptualni osnovy vtilennia u natsionalne zakonodavstvo [Criminal offense: conceptual bases the embodiment in the national legal system], *Visnyk asotsiatsii Kryminalnoho prava Ukrainy*, 2016, no. 2 (7), pp. 129–142.
4. Tatsii V. Ia., Tiutiuhin V. I., Ponomarenko Iu. A. Problemy stabilnosti i dynamizmu kryminalnoho zakonodavstva Ukrainy na suchasnomu etapi [Problems of stability and dynamism of the criminal legislation of Ukraine at the present stage], *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*, Kharkiv, 2015, no. 4, pp. 54–66.
5. Kontseptsia reformuvannia zakonodavstva pro publichni pravoporushennia v Ukraini [The concept of reforming of the legislation about public offenses in Ukraine]. Available at: <http://lfcj.com.ua/2016/05/24/>.
6. Azarov D. S. Rozroblennia Kodeksu publichnykh pravoporushen Ukrainy: teoretychni ta prykladni zasterezhennia [Development of the Code of public offenses to Ukraine: theoretical and applied caution], *Naukovi zapysky NAUKMA*, 2016, vol. 161, pp. 134–138.
7. Rabinovych P. M. Fundamentalni poniattia kryminalnoho prava: interpretatsiia Strasburzkoho sudu [Fundamental concepts of penal law: interpretation of Strasbourg Court], *Iurydychna Ukraina*, 2011, no. 11, pp. 4–7.
8. Kryminalnyi prostupok u doktryni ta zakonodavstvi [Criminal offense in the doctrine and the legislation], Odesa, 2012, 424 p.
9. Naukove ta zakonodavche zabezpechennia realizatsii kontseptsii kryminalnykh prostupkiv [Scientific and legislative ensuring implementation of the concept of criminal offenses], Odesa, 2014, 176 p.
10. Tulyakov V. A. Effektivnost ugovnogo prava i sovremennoe miroustroystvo [Efficiency of penal law and modern world order], *Visnyk asotsiatsii Kryminalnoho prava Ukrainy*, 2016, no. 2 (7), pp. 28–35.
11. Tulyakov V. A. Gibridnost prava v sovremennom ugovno-pravovom diskurse [Hybridism of law in a modern criminal and legal discourse], *Pravovi ta instytutsiini mekhanizmy zabezpechennia rozvytku derzhavy ta prava v umovakh ievrointehratsii: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Odesa, 20 travnia 2016 r.)*, Odesa, 2016, vol. 2, pp. 167–169.
12. Benson Egwuonwu. No Punishment Without Law: Why Article 7 Matters — 16th November 2015. Available at: <http://rightsinfo.org/no-punishment-without-law-why-article-7-matters/>.
13. Hartley-Parkinson R. Number of people killed by toddlers far outweighs number killed by jihadists: Sunday, 29 Jan 2017. Available at: <http://metro.co.uk/2017/01/29/islamic-jihadist-immigrants-2-fellow-us-citizens-11737-6413342/#ixzz4XQhG21cD>.
14. Driscoll Sh., Sklansky D. A. Crime, Immigration, and Refugees: January 30, 2017. Available at: <https://law.stanford.edu/2017/01/30/crime-immigration-and-refugees-a-qa-with-criminal-law-expert-professor-david-alan-sklansky/>.
15. Mayer J. Dark Money. The hidden history of the Billionaires behind the rise of the Radical Right, New York, 2016, 450 p.
16. Bohutskiy P. Npravo. Iak zdolaty nepovahu ukraintsiv do prava [Not law. How to overcome disrespect Ukrainian to the law]. Available at: http://ukrainepravo.com/editor_column/donum-auctoris/nepravo-yak-zdolati-nepovagu-ukra-nts-v-do-prava.
17. *Wolf M.* The march to world disorder, *Financial times*, 2017, 6 January.

Туляков В. О. Соціальна функція кримінального права у світі безладу

Анотація. У статті розглянуто питання вираження соціальної функції кримінального права через інтегративну модель. Надано аналіз особливостей реалізації соціальної функції за умов формування концепції кримінального правопорушення, панування стану сингулярності та пост-правди у владних засадах кримінального права, проблем існування кримінального неправа як системи заборон, що суперечать міжнародно визнаним правам та свободам людини.

Ключові слова: кримінальне право, соціальна функція кримінального права, сингулярність у праві, кримінальне неправо, кримінальна політика.

Туляков В. А. Социальная функция уголовного права в мире беспорядка

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы отражения социальной функции уголовного права через интегративную модель. Представлен анализ особенностей реализации социальной функции в условиях формирования концепции криминального правонарушения, господства состояния сингулярности и пост-правды во властных основах уголовного права, проблем существования уголовного неправа как системы запретов, противоречащих международно признанным правам и свободам человека.

Ключевые слова: уголовное право, социальная функция уголовного права, сингулярность в уголовном праве, уголовное неправо, уголовная политика.

Tuliakov V. Social Function of Criminal Law in the World of Disorder

Annotation. The paper deals with the reflection of the social function of criminal law through an integrative model. The analysis of social functions realization features in the formation of the concept of the criminal offense, the rule of the state of singularity and posttruth in criminal law power impact, the problems of the existence of criminal non law as the system of prohibitions, contrary to internationally recognized human rights and freedoms, is done.

Key words: criminal law, social function of criminal law, singularity in criminal law, criminal non law, criminal policy.